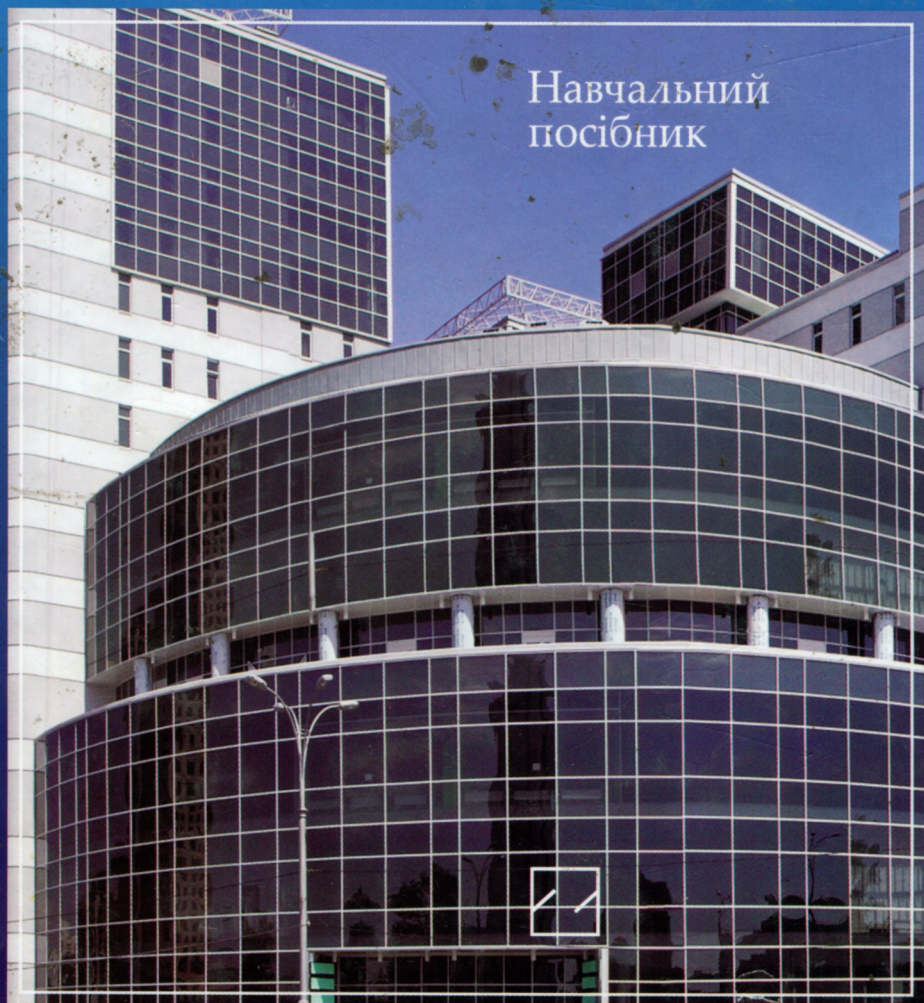

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Л.К. Сук, П.Л. Сук

Навчальний
посібник

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Навчальний
посібник

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України*

УДК 657.01(075.8)

ББК 65.052я73

С89

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист №1.4/18 -Г-1596 від 3 липня 2008р.)*

Рецензенти:

Ф.Ф. Бутинець, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і контролю Житомирського державного технологічного університету;

А.М. Герасимович, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту банківської діяльності Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана;

Г.Г. Кірейцев, доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Національного університету біоресурсів і природокористування України

Сук Л.К.

С89 Фінансовий облік : навч. посіб. / Л.К. Сук, П.Л. Сук.
— К. : Знання, 2010. — 631 с. — (Вища освіта ХХІ століття).

ISBN 978-966-346-520-3

Навчальний посібник підготовлено відповідно до програми курсу “Фінансовий облік”. У ньому висвітлено особливості ведення фінансового обліку на підприємствах. Okремі розділи присвячені обліку грошових коштів, розрахункових операцій, запасів, необоротних активів, праці та заробітної плати, інвестицій, власного капіталу, витрат, доходів, результатів діяльності. Враховано вимоги чинного законодавства, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку України та інших нормативних документів.

Для студентів вищих навчальних закладів спеціальності “Облік і аудит” усіх рівнів акредитації. Може бути корисним слухачам інститутів післядипломної освіти, бухгалтерам, фінансистам, економістам, менеджерам, аудиторам та іншим фахівцям, які прагнуть мати ґрунтовні знання з бухгалтерського обліку.

УДК 657.01(075.8)

ББК 65.052я73

© Л.К. Сук, П.Л. Сук, 2010

©Видавництво “Знання”, 2010

ISBN 978-966-346-520-3

ЗМІСТ

Передмова	11
Модуль 1. ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ, ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ І ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ	13
Тема 1. Основи фінансового обліку	14
1.1. Система бухгалтерського обліку.....	14
1.2. Ведення фінансового обліку на підприємстві.....	20
1.3. Облікова політика підприємства.....	33
1.4. Відповідальність працівників обліку.....	36
<i>Заяпитання і завдання для самоконтролю</i>	40
Тема 2. Облік грошових коштів	41
2.1. Використання готівкових грошей.....	41
2.2. Облік касових операцій.....	56
2.3. Облік операцій на поточному рахунку.....	62
2.4. Облік операцій в іноземній валюті.....	74

2.5. Облік операцій на інших рахунках у банках та інших коштів.....	87
<i>Запитання і завдання для самоконтролю</i>	93
Тема 3. Облік фінансових інвестицій	94
3.1. Економічний зміст і класифікація інвестицій.....	94
3.2. Оцінка фінансових інвестицій.....	106
3.3. Облік фінансових інвестицій за амортизованою собівартістю та за методом участі в капіталі.....	109
3.4. Синтетичний облік фінансових інвестицій.....	114
<i>Запитання і завдання для самоконтролю</i>	119
Тестові питання для контролю знань за модулем 1	120
Модуль 2. ОБЛІК РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ОПЛАТИ ПРАЦІ	125
Тема 4. Облік розрахункових операцій	126
4.1. Економічний зміст та організація обліку розрахунків.....	126
4.2. Облік розрахунків з підзвітними особами.....	128
4.3. Форми безготівкових розрахунків.....	137
4.4. Облік розрахунків із покупцями та замовниками.....	146
4.5. Облік розрахунків за авансами та за іншими доходами.....	147
4.6. Облік розрахунків за претензіями.....	149
4.7. Облік розрахунків з іншими дебіторами.....	152
4.8. Створення та облік резерву сумнівних боргів.....	153
4.9. Облік довгострокової дебіторської заборгованості.....	156
4.10. Облік розрахунків вексями.....	157
4.11. Визнання та види зобов'язань.....	161
4.12. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками.....	165
4.13. Облік розрахунків з учасниками та за іншими операціями.....	168
4.14. Облік товарообмінних (бартерних) операцій.....	172

Зміст

4.15.	Облік розрахунків за кредитами банків.....	178
4.16.	Суть податків та організація їх обліку.....	189
	<i>Запитання і завдання для самоконтролю.....</i>	<i>206</i>

Тема 5. Облік розрахунків з оплати праці та соціального

	страхування.....	208
5.1.	Економічний зміст оплати праці і завдання її обліку.....	208
5.2.	Облік особового складу працівників	211
5.3.	Первинні документи з обліку праці та її оплати.....	214
5.4.	Оподаткування заробітної плати.....	216
5.5.	Розрахунки з оплати праці.....	223
5.6.	Синтетичний облік розрахунків за виплатами працівникам	225
5.7.	Облік відпускних.....	228
5.8.	Облік допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.....	236
5.9.	Облік розрахунків за внесками до Пенсійного фонду.....	244
5.10.	Облік операцій із внесками до соціальних фон дів.....	249
	<i>Запитання і завдання для самоконтролю.....</i>	<i>254</i>
	Тестові питання для контролю знань за модулем 2.....	255

Модуль 3. ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ, ТОВАРНО- МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ, ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТА ВИПУСКУ ПРОДУКЦІЇ.....

260

Тема 6. Облік необоротних активів.....	261	
6.1.	Економічний зміст необоротних активів	261
6.2.	Склад капітальних інвестицій.....	268
6.3.	Облік будівництва	270
6.4.	Облік придбання основних засобів.....	276
6.5.	Облік інших видів капітальних інвестицій.....	280
6.6.	Оцінка основних засобів.....	282

Зміст

6.7.	Облік наявності та надходження основних засобів.....	292
6.8.	Облік інших необоротних матеріальних активів.....	296
6.9.	Облік амортизації основних засобів.....	299
6.10.	Облік витрат на ремонт основних засобів.....	314
6.11.	Облік вибуття основних засобів.....	316
6.12.	Облік довгострокових біологічних активів.....	322
6.13.	Облік операційної оренди.....	331
6.14.	Облік фінансової оренди.....	336
6.15.	Облік нематеріальних активів.....	349
	<i>Запитання і завдання для самоконтролю.....</i>	<i>360</i>
Тема 7. Облік матеріальних запасів.....		361
7.1.	Економічний зміст матеріальних запасів та завдання їх обліку.....	361
7.2.	Первинний облік матеріальних запасів.....	363
7.3.	Облік матеріалів на складах.....	371
7.4.	Оцінка матеріальних запасів.....	378
7.5.	Синтетичний та аналітичний облік матеріальних запасів.....	387
7.6.	Облік поточних біологічних активів.....	395
7.7.	Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів.....	408
7.8.	Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей.....	413
	<i>Запитання і завдання для самоконтролю.....</i>	<i>423</i>
Тема 8. Облік витрат виробництва та випуску готової продукції.....		424
8.1.	Визнання і склад витрат.....	424
8.2.	Класифікація витрат.....	429
8.3.	Облік витрат за економічними елементами.....	436
8.4.	Методи калькулювання собівартості продукції.....	441
8.5.	Облік витрат на виробництво продукції.....	445
8.6.	Особливості обліку переробки давальницької сировини.....	448

Зміст

8.7. Облік витрат, виходу продукції рослинництва та калькулювання її собівартості.....	451
8.8. Облік витрат, виходу продукції тваринництва та калькулювання її собівартості.....	454
8.9. Облік загальновиробничих витрат.....	457
8.10. Облік витрат і доходів у будівництві.....	461
8.11. Облік витрат майбутніх періодів.....	472
<i>Запитання і завдання для самоконтролю</i>	476
Тестові питання для контролю знань за модулем 3	477
Модуль 4. ОБЛІК ВИТРАТ, ДОХОДІВ, ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ, ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ	482
Тема 9. Облік витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства	483
9.1. Облік витрат.....	483
9.2. Облік доходів.....	494
9.3. Облік фінансових результатів.....	503
9.4. Форми господарювання.....	506
9.5. Облік у приватного підприємця.....	508
9.6. Облік у суб'єктів малого підприємництва.....	509
9.7. Особливості обліку у торгівлі.....	516
<i>Запитання і завдання для самоконтролю</i>	522
Тема 10. Облік власного капіталу та забезпечення майбутніх витрат і платежів	523
10.1. Облік власного капіталу.....	523
10.2. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.....	533
10.3. Облік цільового фінансування і цільових надходжень.....	536
<i>Запитання і завдання для самоконтролю</i>	537
Тема 11. Складання та подання фінансової звітності	538
11.1. Склад і подання фінансової звітності.....	538

Зміст

11.2. Баланс.....	542
11.3. Звіт про фінансові результати.....	549
11.4. Інші форми фінансової звітності.....	554
11.5. Консолідована фінансова звітність.....	559
11.6. Позабалансовий облік.....	563
11.7. Виправлення помилок.....	572
<i>Запитання і завдання для самоконтролю</i>	588
Тестові питання для контролю знань за модулем 4	589
<i>Відповіді на тестові питання для контролю знань студентів</i>	594
Додатки	595
<i>Додаток 1.</i> План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.....	595
<i>Додаток 2.</i> План рахунків бухгалтерського обліку суб'єктів малого підприємництва.....	614
Література	618
Глосарій	620